

Entrevista a Miquel Ambrosio, *Ambrós*, i Víctor Mora, els pares de l'heroi ampurdanès

La veu i la rialla del Capitán Trueno

El Capitán Trueno compleix trenta-cinc anys. EL TEMPS ajunta per primera vegada els seus autors per parlar de la censura franquista, dels problemes amb l'Editorial Bruguera i de la possibilitat de dur aquest personatge al cinema.

L'any 46 deixa la docència i l'Albuixech natal i marxa a Barcelona. Se'n va de València amb dos llapis i tres-centes pessetes a la butxaca. Deu anys després naixia, de la mà de Bruguera, *El Capitán Trueno*.

Avui, *Ambrós* —"el millor historietista"—, home entranyable i divertit, ja no dibuixa. Amb 77 anys i tres atacs de cor a les espatlles, es dedica a descansar i a la seva afició per la música. Ell és la rialla.

L'altre pare de l'heroi empordanès és Víctor Mora. Traductor d'*Astèrix* al català, director de *TBO*, escriptor guardonat amb els més prestigiosos premis de contes i relats, creador de prop de dos-cents personatges d'histories... Cinc mesos a la Modelo i sis anys d'exili a París per comunista. Als 59 anys és encara un home fidel a les fantasies d'infància i als ideals de joventut. Ell és la veu.

Efectivitat narrativa a les vinyetes i humor i compromís al guió ompliren sis-centes divuit historietes d'*El Capitán Trueno* per ensenyar el deure de lluitar con-

tra els tirans i la justa bellesa de les revoltes populars. La llibertat, l'amistat i la dignitat humana no es mereixen menys.

—*¿Com es van conèixer?*

MORA. Ens vam conèixer a l'Editorial Bruguera. Jo havia presentat ja el guió i pensant en qui podria fer els dibuixos tot hom va coincidir que el dibuixant ideal era ell. Aleshores, el vam cridar i ens coneguèrem allí.

—*Vostè, Ambrós, quan va co-*

nèixer Víctor Mora, ¿coincidiren en l'aspecte ideològic?

AMBROS. Sí, però ell era més actiu que jo.

—*A més de l'autocensura, ¿els llimaven molt les històries? Perquè suposo que de tant en tant, intentaveu passar-ne alguna, ¿no?*

AMBROS. Ho intentaves, però no ho aconseguies. Hi havia algun moment que veies un personatge atacant un altre i no hi havia armes.

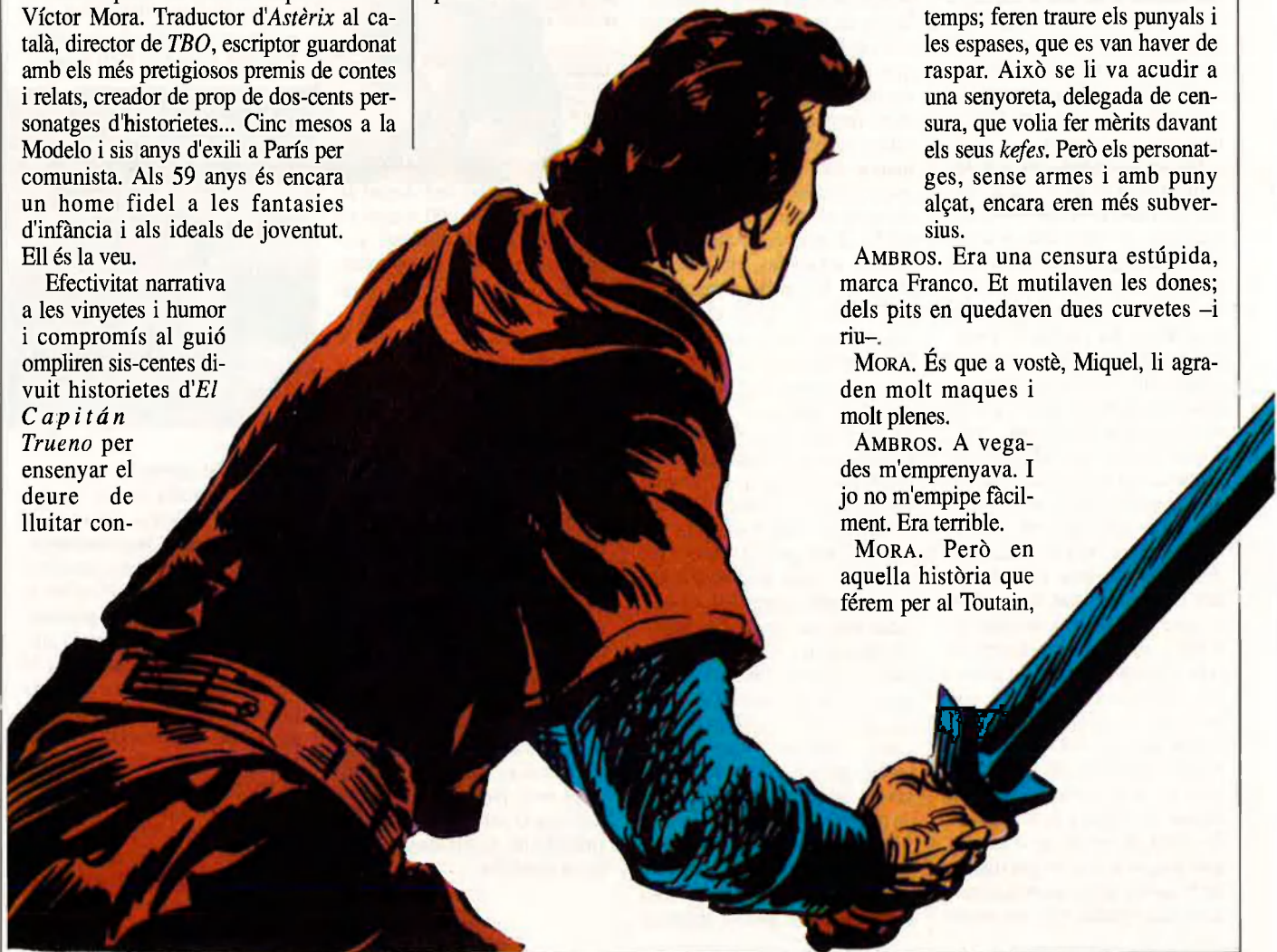
MORA. Això va ser durant un temps; feren traure els punyals i les espases, que es van haver de raspar. Això se li va acudir a una senyoreta, delegada de censura, que volia fer mèrits davant els seus *kefes*. Però els personatges, sense armes i amb puny alçat, encara eren més subversius.

AMBROS. Era una censura estúpida, marca Franco. Et mutilaven les dones; dels pits en quedaven dues curvetes —i riu—.

MORA. És que a vostè, Miquel, li agraden molt maques i molt plenes.

AMBROS. A vegades m'emprenyava. I jo no m'empie fàcilment. Era terrible.

MORA. Però en aquella història que férem per al Toutain,

Víctor Mora, a l'esquerra i Miquel Ambrós a la dreta, els creadors del Capitán Trueno.

JORDI MORERA

on surten la Sigrid i el Capitán Trueno al llit, ella està molt bé.

AMBROS. Va sortir gordeta. Sempre m'ha agradat fer-les bonetes, però aquesta està molt més plena de tot—ens fa riure a riulla plena—.

—*¿El Capitán Trueno és un còmic innocent o té certa malícia?*

MORA. Home, té la malícia que en plena dictadura era un personatge que es passava el dia lluitant contra petits tirans i dictadors, que representaven el poder personal que hi havia en aquell moment.

AMBROS. Però això no és malícia, això és bonícia—un cop més, ens fa riure—.

—*¿Conspiràveu en els còmics?*

MORA. La conspiració era fer històries així.

—*L'èxit d'El Capitán Trueno, ¿va ser fruit de les circumstàncies de l'època?*

AMBROS. El tebeo era un article de primera necessitat per al xiquet; llavors no hi havia tele i s'anava al cine un cop per setmana.

MORA. I també perquè els dibuixos tenien una gran força comunicativa. Es un grafisme molt simpàtic i realista; reproduïx les dimensions del món normal, sense cap element expressionista.

AMBROS. L'èxit, l'hem d'agrair als xiquets. Estic convençut que sense aquest nivell de vendes els crítics no haurien prestat atenció.

MORA. ¡Ah!, sí, sí, efectivament.

—*I els seus guions, Mora, ¿què aportaven de nou?*

—Humor... i que el personatge no era un solitari, sinó que tenia amics. Tampoc era encarcerat, com altres. I sense el grafisme del Miquel, que possibilita la comunicació immediata, hauria estat, com tants altres guions meus, un guió fracassat. Per a mi, ell és l'historietista millor i el que millor ha interpretat el que jo volia dir.

AMBROS. En aquest especte, sempre m'han fet una mica de llàstima els guionistes; per bons que siguin si no tenen qui els interpreti bé, estan perduts. La seua intenció s'ha de transmetre de tal manera que la gent la compregui i la senti. Hi ha dibuixants que són una meravella, en canvi, no saben comunicar la idea i fan vinjetes molt boniques, però des del punt de vista narratiu, no funcionen.

—*¿A què respon el fet que es repeteixi el mateix esquema de tres personatges protagonistes a El Capitán Trueno, El Jabato i El Corsario de Hierro?*

MORA. Decidírem aquesta fórmula per *El Capitán Trueno* i, en veure que funcionava, la vam continuar aplicant. Era més divertit que l'heroi anés acompanyat.

AMBROS. Personalment, m'agraden més el guió i el dibuix d'*El Corsario de Hierro* que els d'*El Capitán Trueno*.

MORA. Perquè és més per a adults.

AMBROS. I perquè és més humà.

—*La primera història d'El Capitán Trueno, ¡A sangre y fuego!, transcorre a Palestina, per raons històriques òbvies...*

MORA. Era un creat.

—*¿Què faria ara el vostre heroi si tornés a Palestina?*

MORA. Home... buscaria alguna solució de conciliació entre els dos bàndols i que fos el menys violenta possible.

AMBROS. Es posaria al costat del més feble.

MORA. Efectivament, ell sempre està al costat del més fotut. I consideraria injust anar contra els jueus; ¿per què?, perquè malgrat estar manats per la dreta i l'extrema dreta, hi ha gent d'esquerra que està per la via de l'enteniment.

—*¿Què penseu dels superherois procedents dels EUA?*

MORA. Tot i que han sortit molt bons dibuixants, d'aquest tipus de còmics, a nosaltres no ens va, ¿oi, Miquel?

AMBROS. A mi, em semblen un reflex de la societat nord-americana. Són un poble a mig civilitzar. Fan uns raonaments rudimentaris, primaris. Un exemple el tenim ara, que se'n van allà, a montar-se la paradeta al Golf i foten una bunyolada...

—*Vostè, Ambrós, no tenia molt bones relacions amb Bruguera, ¿veritat?*

—Jo tinc la meua manera de ser i ells tenien la seua. No sóc un home de negocis i a l'hora de cobrar tenia problemes. El primer cop que vaig marxar li vaig dir: "Vostè, per estalviar-se cinc mil pesetes, perdrà milions". Érem en ple *boom*.

MORA. I el van deixar marxar.

AMBROS. Recorde que jo ja m'acomia-dava i em diu: "Si li pujo un tant...", i jo

Y UN DÍA, EL CAPITÁN CONOCIÓ A SIGRID, QUE TODOS CREÍAN HIJA DE RAGNAR, EL PIRATA VIKINGO. CUANDO ERA, EN REALIDAD, PRINCESA DE THULE... ¿POR SIEMPRE MÁS FUE SU DAMA Y, AUN HOY, ELLA AGUARDA SU REGRESO, EN EL LEJANO CASTILLO DE SIGRIDSHOLM!

EL MAGO MORGANO FUE UNO DE SUS MEJORES AMIGOS... HUBO DON AL CAPITÁN TRUENO DE UN FANTÁSTICO ARTILUGIO VOLADOR... "CON EL VIAJO POR TODO EL MUNDO!"

"Però en aquella història que femem on surten la Sigrí i el Capitán Trueno al llit, ella està molt bé".

JORDI MORERA

dic: "No en vull saber res". Si en aquell moment em donen l'editorial en pes, no l'agafe.

MORA. No hi havia cap consideració. Era una cosa demencial.

AMBROS. ¿Vostè recorda, Mora, quan va començar a pujar *El Capitán Trueno*, que ens van fer aquells contractes?

MORA. Sí, sí.

AMBROS. En exclusiva. I em va preguntar: "Si vas a contracte, amb les mateixes comissions, ¿no?". Abans de dir que sí, vaig fer un gest, com dient-me a mi mateix: "estàs fent el préssec, Miquelet". Si hagués trobat una empresa intel·ligent, que era el que pensava en un principi, però jo, tractant de diners..., no puc; mira que m'arriba a molestar. Vaig pensar: "Ara, que això rutila i amb una editorial de les més poderoses, ho tindrem tot resolt; no necessite demanar més". Però si no demane, hauria continuat cobrant el que cobrava abans. I els diners eren de la nostra feina.

—I tot això, en un moment en què triomfaven...

MORA. Exacte.

AMBROS. Llavors, *El Capitán Trueno* es venia com rosquilles.

MORA. Tres-cents cinquanta mil exemplars cada setmana.

AMBROS. I ni un detall.

—¿Com hauria de ser *El Capitán Trueno* avui perquè resultés tan exitós com abans? O, ¿quin en seria l'equivalent actual?

MORA. Crec que és un fenomen bastant irrepètible. Avui n'hi ha un altre, lligat al món de l'audiovisual, que són les Tortugues Ninja i que fan estralls. A més, hi

ha hagut un problema: els còmics han bandejat cada vegada més el públic infantil i adolescent, que era el majoritari, i s'ha tancat en una cosa que es diu "còmic per a adults". Ho llegeixen vint o trenta mil i els editors ja n'estan contents.

AMBROS. Jo tinc la impressió que aquesta tendència d'anar cap al 'picant', als tebeos per adults els fa mal. Però si m'hagués dedicat al dibuix pornogràfic m'hauria fet d'or, amb un editor que no fos Bruguera, clar —i riu—. Part del domini que tinc de les figures arranca de l'adolescència, quan se't desperta l'instint sexual. Jo em dedicava a fer dibuixos pornogràfics...

MORA. Això és una cosa absolutament inèdita, mai no li ho havia sentit explicar, Miquel.

—¿Com veuen la invasió de sexe que hi ha al còmic?

AMBROS. Allò que se'n diu pornografia és la paraula lletja dels que tenen aquest concepte del sexe, però crec que es poden fer coses molt atractives sense sortir del llit. Hi ha historietes que són d'allò més dolent i el sexe forma part de la vida, és una cosa molt natural i molt bonica. A la pornografia se li ha volgut buscar el costat dolent i des de postures catòliques se l'ha associat a l'espai aquest, repel·lent, del pecat. És un gènere del qual es pot traure molt de partit.

MORA. Jo crec que pot coexistir tot. La mesura de la qüestió s'ha de buscar en el talent de qui ho faci. Milo Manara serà estètic es vegi el que es vegi. I si ho fa una persona sense talent, quedarà una cosa sinistra. De la pornografia, se'n par-

la molt malament i a mi em sembla que tot allò que envolta el sisè manament està bé. El que no m'agrada és la indústria i l'explotació que hi ha darrere.

—¿Es farà o no es farà la pel·lícula d'*El Capitán Trueno*?

MORA. Ja fa temps que se'n parla. L'última vegada, fa mig any, vam signar un contracte. Ara hi ha dos anys per fer-ho, si en aquest espai de temps la persona interessada, que és un vell adaptador d'*El Capitán Trueno*, no ho fa, no ho farà ningú. Ell, ara, busca capital nord-americà i també de la Televisió Espanyola. Però encara no se sap si serà pel·lícula, episodis cinematogràfics o dibuixos animats. Segurament, el que surti primer. Per a Miquel i per a mi representaria molt que es fes aquesta pel·lícula.

—A vostè, Ambrós, li volen fer un homenatge a Albuixech, el seu poble.

AMBROS. Sí, però no en sé res. Això és perquè li vaig donar al meu germà la col·lecció completa d'*El Capitán Trueno* perquè la cedís a la Casa de Cultura del poble. I ara, en agraïment, em volen fer l'homenatge, amb una estàtua de l'heroi en bronze.

—¿Hi anirà, vostè?

AMBROS. No, perquè no em veig en condicions per fer tant d'atragament.

—¿A què responien les barres vermelles de l'escut del pit del Capitán Trueno? Perquè a vegades n'hi ha dues, a vegades tres...

AMBROS. Normalment, posava tres lletes. És un escut com un altre qualsevol, però s'ha interpretat com una senyera i no ho és.

Joan Marí